

HYVINVOINTIOHJELMA

YLÖJÄRVEN KAUPUNKI

HYVINVOINTIOHJELMA YLÖJÄRVEN KAUPUNKI

Sisältö

1. Hyvinvoinnin edistämisen lähtökohdat.....	3
1.1. Terveys 2015-ohjelman ikäryhmittäisten ja kaikille yhteisten tavoitteiden tarkastelua Ylöjärven näkökulmasta.....	4
1.2. Ylöjärven hyvinvointiohjelman tavoitteet.....	6
2. Hyvinvointiohjelman valmistelun eteneminen kunnassa.....	7
2.1 Tavoitteet jokaisen hallintokunnan strategiaan.....	7
2.2 Hyvinvointiohjelman koonti.....	7
LIITEOSA	
Esimerkkejä saatavilla olevista valtakunnallisista ja alueellisista hyvinvointia kuvaavista indikaattoreista.....	9

HYVINVOINTIOHJELMA YLÖJÄRVEN KAUPUNKI

20.10.2003

1. Hyvinvoinnin edistämisen lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite - ja toimintaohjelma (TATO) 2000 - 2003, Sosiaali- ja terveystieteiden strategiat 2010 (STM) sekä valtioneuvoston periaatepäätös **Terveys 2015-kansanterveysohjelmasta** linjaavat terveyden edistämistä osana kansallista terveystieteiden politiikkaa. Ohjelmissa annetaan kunnille toimenpidesuosituksia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntien tulisi mm. perustaa alueellisia ryhmiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinoimiseksi, tiivistää yhteistyötään järjestöjen kanssa sekä huolehtia henkilöstön ammatillisesta täydennyskoulutuksesta. Kansallinen terveydenhuollon hanke, Kansallinen sosiaalialan kehittämishanke, Alkoholiohjelma ja Veto-ohjelma kohdentavat ennaltaehkäisevää terveyden edistämistyötä tietyille painopistealueille. (Hankkeista tietoja: www.stm.fi/hankkeet)

Terveys 2015 - kansanterveysohjelman (STM 2001) painopistealueena on terveyden edistäminen; taustalla WHO:n Terveystieteitä kaikille - ohjelma. Terveys 2015 -ohjelma on yli hallintosektorit ulottuva yhteistyöohjelma, koska kansanterveys määräytyy pitkälti terveydenhuollon ulkopuolisista asioista. Kansallisessa ohjelmassa esitetään yleiset kansanterveyttä koskevat tavoitteet (8) sekä toimintaa linjaavat kannanotot (36). Nyt valtioneuvosto suosittelee, että kunnat, järjestöt ja tutkimuslaitokset sisällyttävät ohjelmiinsa Terveys 2015 -ohjelman periaatteet. Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi ja seuraa ohjelman toteutumista eri tasoilla.

1.1 Terveys 2015-ohjelman ikäryhmittäisten ja kaikille yhteisten tavoitteiden tarkastelua Ylöjärven näkökulmasta

1. Lasten hyvinvointi lisääntyy, terveydentila paranee ja turvattuuteen liittyvät oireet ja sairaudet vähenevät merkittävästi.

Vuonna 2003 oli Ylöjärvellä lastensuojelun avohuollon piirissä 144 perhettä, huostaanottoja ja avohuollon sijoituksissa oli 37 lasta, kiireellisiä huostaanottoja 3 ja tukiperheissä 26 lasta. Vuoteen 2002 verrattuna luvuissa ei voida havaita merkittäviä eroja.

2. Nuorten tupakointi vähenee siten, että 16-18-vuotiaista alle 15% tupakoi; nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyvät terveysongelmat kyetään hoitamaan asiantuntevasti eivätkä ne ole yleisempiä kuin 1990-luvun alussa.

Ylöjärvellä ei ole tehty tilastollista seuranta lasten ja nuorten tupakoinnista ja päihteiden käytöstä. Kouluterveydenhuollosta ja perhekeskuksesta tulleiden viestien mukaan päihteiden käyttö on lisääntymässä.

3. Nuorten aikuisten miesten tapaturmainen ja väkivaltainen kuolleisuus alenee kolmanneksella 1990-luvun lopun tasoa.

Ylöjärvellä nuorten aikuisten miesten väkivaltaisista kuolemista ei ole ollut vuonna 2003. Sen sijaan nuorten miesten itsemurhia on ollut suuressa määrin viime vuosina.

4. Työikäisten työ- ja toimintakyky ja työelämän olosuhteet kehittyvät siten, että ne osaltaan mahdollistavat työelämässä jaksamisen pidempään ja työstä luopumisen noin kolme vuotta vuoden 2000 tasoa myöhemmin.

Ylöjärven kunnan työntekijöiden keski-ikä vuoden 2002 lopulla oli 45 vuotta 11 kuukautta. Työkyky laskee yleensä työntekijän ikääntymisen myötä ja työkykyä ylläpitävät toimet tulee aloittaa riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta tuloksia voidaan saavuttaa.

Työkyvyn ylläpito edellyttää työntekijän oman panostuksen lisäksi myös johdon tukea. Ylöjärven kunnan työntekijöiden sairauspäivien

määrä vuoden 2002 lopussa oli 13,8 päivää työntekijää kohden, kun se vuonna 2001 oli 13,2. Suurimmillaan sairauspäivien määrä oli kaksinkertainen (28,6 sairauspäivää/työntekijä).

Työntekijän jääminen varhaiseläkkeelle aiheuttaa työnantajalle huomattavia kustannuksia. Lähivuosina uhkaa työntekijäpula, etenkin terveystoimen alueella. Osa-aikainen eläke ei voi olla vastaus työkyvyn ongelmiin; sen sijaan on panostettava työkyvyn ylläpitoa edistäviin tekijöihin.

5. Yli 75-vuotiaiden keskimääräisen toimintakyvyn paraneminen jatkuu samansuuntaisena kuin viimeisten 20 vuoden ajan

Vuonna 2002 talousarvioon asetettiin vanhustyön tavoitteeksi ennaltaehkäisevien kotikäyntien tarjoaminen yli 80-vuotiaille. Kotikäynneillä haluttiin mm. ennakoida vanhuksen palveluiden tarvetta ja arvioida ikäihmisen toimintakykyä ja selviytymistä omassa elinympäristössään. Kotikäynneistä kävi ilmi, että vanhukset olivat tyytyväisiä kun heihin otettiin yhteyttä. Tämä madalsi kynnystä ottaa jatkossa itse yhteyttä, kun tunsivat kunnan työntekijöitä ja tiesivät mistä apua saa. Suurimman osan harras toive oli saada asua kotona mahdollisimman pitkään ja saada palvelut kotiin tarvittaessa.

Tarkasteltaessa avohoidon piirissä (kotihoito, palvelutalot, hoivakodit ja omaishoidon tuki)olevien vanhusten toimintakykyä vuosina 2001, 2002 ja 2003, voidaan todeta, että kotona hoidetaan entistä huonokuntoisempia vanhuksia, sillä omaishoidon tuella olevien vanhusten toimintakyky on laskenut.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna monet toimintakykyä rajoittavat sairaudet ovat nopeasti vähentyneet sekä työ – että eläkeikäisessä väestössä. Toimintakykyä uhkaavia tekijöitä ovat kuitenkin etenkin lihavuuden yleistyminen ja lisääntyvä päihteiden käyttö.

6. Suomalainen voi odottaa elävänsä terveenä keskimäärin kaksi vuotta kauemmin kuin vuonna 2000.

7. Suomalaisten tyytyväisyys terveystalvelujen saatavuuteen ja toimivuuteen sekä koettu oma terveydentila ja kokemukset ympäristön vaikutuksesta omaan terveyteen säilyvät vähintään nykyisellä tasolla.

Vuonna 2000 Ylöjärven terveyskeskuksen avohoidossa (lääkäreiden, sairaanhoitajien, terveydenhoitajien ajanvarausvastaanottojen- ja päivystyksen asiakkaat) tehdyn asiakaskyselyn perusteella hoidon jatkuvuus oli parantunut. Saman lääkärin tapasi 68% ja saman hoitajan 54 % terveysasemalla asioivista. Vastaavanlainen asiakaskysely on toteutettu myös tämän vuoden syksyllä.

8. Tavoitteisiin pyritään myös siten, että eriarvoisuus vähenee ja heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien hyvinvointi ja suhteellinen asema paranevat. Tavoitteena on sukupuolten, eri koulutusryhmien ja ammattiryhmien välisen kuolleisuuserojen pienentyminen viidenneksellä.

1.2 Ylöjärven hyvinvointiohjelman tavoitteet

- Tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentäminen
- Veren rasvojen hoito
- Sosioekonomisten terveyserojen vähentäminen
- Työssä jaksamisen tukeminen

Lähitulevaisuuden suurimpia haasteita ovat lasten yleistyvä pahoinvointi, lisääntyvä päihteiden käyttö sekä väestöryhmien väliset kasvavat terveyserot. Lasten huono-osaisuus ja pahoinvointi ovat lisääntymässä ja huostaan otettujen lasten määrä lisääntyy. Lasten terveysongelmat sekä erilaiset oppimisvaikeudet ovat suuri haaste terveyden edistämiseksi.

Nuorten, erityisesti tyttöjen tupakointi näyttää yleistyvän. Humalahakuinen juominen niin nuorten kuin aikuisten parissa ei näytä kääntyvän laskuun. Sosioekonomiset kuolleisuuserot jatkavat Suomessa kasvuaan. Työolot ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan ja työtyytyväisyys on vähitellen lisääntynyt. Huolestuttavaa on palkattomien ylitöiden ja epäsäännöllisten työaikojen lisääntyminen, joilla voi olla vaikutuksia työssä jaksamiseen ja perhe-elämän hyvinvointiin.

Iäkkäiden henkilöiden toimintakyky on kohonnut ja avuntarve vähentynyt. Toisaalta lihavuus ja lisääntyvä päihteiden käyttö uhkaavat myös iäkkäiden keskuudessa hyvinvoinnin myönteistä kehitystä.

Ylöjärvellä valituista tavoitteista johdettavilla poikkihallinnollisilla toimenpiteillä luodaan edellytyksiä saavuttaa kuntalaiset mahdollisimman kattavasti. Valituilla painopistealueilla toteutettava terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta saadaan näin vaikutuksiltaan laajaksi sekä kustannusvaikutuksiltaan tehokkaaksi.

2. Hyvinvointiohjelman valmistelun eteneminen kunnassa

2.1 Tavoitteet jokaisen hallintokunnan strategiaan

Kunta on valinnut kuntastrategiaan menestystekijänsä, joissa sen on onnistuttava saavuttaakseen haluamansa tulevaisuuden. Strategian vaikuttavana muutosvoimana ovat alueen väestön asukkaat ja ammattitaitoinen henkilökunta. Menestyvän kunnan keskeisin voimavara ovat terveet, hyvinvoivat ihmiset. Ylöjärven kunnan kaikki hallintokunnat valmistelevat ensi talven aikana omat strategiansa, jotka ovat valmiita maaliskuun loppuun mennessä 2004.

Jokainen hallintokunta sisällyttää strategiatyöskentelyynsä Hyvinvointiohjelman tavoitteet.

- Kukin hallintokunta kirjaa strategiaansa hyvinvoinnin edistämiseksi lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet ja indikaattorit yhteisten tavoitteiden suunnassa
- Hallintokunnat kirjaavat strategiaansa hyvinvoinnin edistämiseksi luotavat kumppanuussopimukset (kolmannen sektorin ym. tahojen kanssa) sekä käynnissä olevat ja käynnistettävät osaohjelmat
- Hallintokunnat kirjaavat henkilökuntansa hyvinvoinnin ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan ammatillisen täydennyskoulutuksen tarpeet ja -suunnitelman
- Jokainen hallintokunta nimeää vastuhenkilö vuoden 2003 loppuun mennessä, joka samalla toimii **kuntaan perustettavan hyvinvointityöryhmän** edustajana. Kunnan johtoryhmä nimeää oman edustajansa, joka toimii työryhmän koollekutsujana.

2.2. Hyvinvointiohjelman koonti

Kuntaan perustettu hyvinvointityöryhmä kokoaa yhteen kaikkien hallintokuntien strategioihinsa sisällyttämät hyvinvointia koskevat tavoitteet ja ohjelmat. Työryhmän kokoama esitys tuodaan kunnassa järjestettävässä **Hyvinvointifoorumissa** yhteiseen arviointiin. Hyvinvointifoorumiin kutsutaan myös kunnanhallitus, valtuustoryhmät ja lautakuntien nimeämät edustajat.

Ensimmäinen Hyvinvointifoorumi pidetään pe 4.6. 2004 klo 8.30 -14.
Vuosittaiseksi tapahtumaksi muodostettava Hyvinvointifoorumi
sisällytetään kunnan vuosittaiseen strategia - ja taloussuunnittelukelloon ,
jossa tarkistetaan kaikille yhteiset hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet
tulevan vuoden toimialastrategioissa ja tavoitteissa.

Esitystä valmistellut työryhmä:

Terhi Elomaa, fysioterapeutti työterveyshuolto

Hannu Huuhtanen, liikuntasihteerin sivistystoimi / Hani Nenonen

Riitta Korhonen, fysioterapeutti terveyskeskus

Virpi Kivistö, fysioterapeutti KKY - projekti

Ulla Mattelmäki, ylilääkäri terveyskeskus

Anneli Raunio, sivistystoimenjohtaja

Maritta Ruoranen, terveydenhoitaja terveyskeskus

Sari Tommola, johtava hoitaja terveyskeskus

Kari Virta, perusturvajohtaja

Päivi Varjosalo, rehtori työväenopisto

Tarja Mieskolainen, koulutussuunnittelija työväenopisto

LIITEOSA: Esimerkkejä saatavilla olevista valtakunnallisista ja alueellisista hyvinvointia kuvaavista indikaattoreista.

ALUEELLISEN HYVINVOINTITIEDON KERÄÄMISEEN JA HYÖDYNTÄMISEEN LIITTYVÄÄ AINEISTOA

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tutkimusyksikkö
etunimi.sukunimi@pshp.fi

Hyvinvoinnin ja terveyden indikaattorit / Stakes
<http://www.stakes.info/6/2/index.asp>

Kuntien Hyvinvointikertomus / Stakes
<http://www.stakes.fi/hyvinvointi/ted/hyvinvointikertomus/index.html>

Kainulainen, Sakari–Rintala, Taina–Heikkilä, Matti. 2001.
Hyvinvoinnin alueellinen erilaistuminen 1990-luvun Suomessa
Kahtiajakautuva Suomi? -tutkimusprojektin julkaisu. Tutkimuksia 114.
Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus

- 1) Kunnan rakennetta kuvaavat muuttujat
 - a) talous
 - suhteellinen velkaantuneisuusaste
 - vireille pannut konkurssit / toimiva yritys
 - vuosikate (mk / asukas)
 - b) elinkeinorakenne / työelämä
 - maa- ja metsätaloudessa toimivat (% työllisistä)
 - teollisuudessa toimivat (% työllisistä)
 - palveluissa toimivat (% työllisistä)
 - c) väestö
 - ikärakenne (0–14-vuotiaiden, 15–64-vuotiaiden sekä yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä)
 - tulo- ja lähtömuutto / 1000 asukasta
 - yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä
 - asuntokunnat, joiden päämies täyttänyt 75 vuotta (% asuntokunnista)
 - huoltosuhde
 - työlliset (% väestöstä)
 - d) aluejako
 - kaupunkimaisuusaste

- 2) yksilön hyvinvointia kuvaavat muuttajat
- a) työllisyys
 - työttömyysaste
 - pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä
 - b) talous / toimeentulo
 - nettotulot (mk / kulutusyksikkö)
 - verokertymä (kpl / asukas)
 - velkajärjestelyhakemukset / 1000 asukasta
 - toimeentulotukea saaneiden osuus asukkaista
 - c) koulutus
 - keskiasteen koulutuksen saaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä
 - korkea-asteen koulutuksen saaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä
 - d) asuminen
 - erittäin puutteellisesti varustetussa asunnossa asuvien asutokuntien osuus asutokunnista
 - ahtaasti asuvien asutokuntien osuus asutokunnista
 - e) terveys
 - kunnallisissa sairaaloissa vuoden aikana hoidetut potilaat / 1000 asukasta
 - kunnallisissa sairaaloissa vuoden aikana hoidetut psykiatrian erikoisalain potilaat / 1000 asukasta
 - työkyvyttömyyseläkkeen saajat / 1000 työkäistä
 - f) rikollisuus / turvattomuus
 - poliisiin tietoon tulleet väkivaltarikokset / 1000 asukasta
 - poliisiin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta
 - poliisiin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1000 asukasta
 - g) ongelmat
 - alkoholikuolemat (pää- ja myötävaikuttavat syyt) / henkilövuosi
 - alkoholikuolemat (päädiagnoosi) / henkilövuosi, ikävakioitu
 - itsemurhat / 10000 asukasta
 - sijoitetut lapset ja nuoret / 1000 0–17-vuotiasta
 - avoimuksen piirissä vuoden aikana olleet lapset ja nuoret / 1000 0–17-vuotiasta

Kuntaprofiili 2000 / EPSHP (<http://www.epshp.fi/kuntapro/index.htm>)

- 2) Sosiaali- ja terveystoimen taloudellinen toimintaympäristö
(http://www.epshp.fi/kuntapro/toim_ymp/kt2000.htm)

- toimintatulot
- toimintamenot
- toimintakate
- verotulot
- valtionosuudet

- vuosikate
- tilikauden tulos
- investointimenot
- vuosikateprosentti
- lainanhoitokate
- tuloveroprocentti

3) Palvelujen tarvetta kuvaavia sosioekonomisia indikaattoreita

(http://www.epshp.fi/kuntapro/sos_ind.htm)

- väestörakenne ikäryhmittäin (lukumäärä ja % väestöstä)
- väestöennuste (lukumäärä ja % väestöstä)
- ikä- ja sukupuolivakioitu kuolleisuus (koko väestöstä ja 0–64-vuotiaista)
- sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksien tarvekertoimet (työttömyys, työssäkäynti ja sairastavuus)
- väestörakenteen tarvekerroin
- työkyvyttömyysasteen tarvekerroin
- terveydenhuollon tarvekerroin (kansanterveystyö, somaattinen erikoissairaanhoido, psykiatrinen sairaanhoido, terveydenhuolto yhteensä, vanhusten laitospalvelut sekä terveydenhuolto ja vanhusten laitospalvelut yhteensä)
- kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon menot (mk / asukas)
- kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
- kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon tarvevakioitu indeksi
- kuntien työkyvyttömyyseläkkeiden saajat sairausryhmittäin (lukumäärä ja / 1000 työkäistä)
- alle 55-vuotiaiden ikä- ja sukupuolivakioitu työkyvyttömyysaste
- koulutusaste
- sosiaaliryhmä
- työllinen työvoima toimialoittain
- huoltosuhde
- huoltosuhde-ennuste
- yksinhuoltajaperheet (lukumäärä ja % lapsiperheistä)
- siviilisääty (lukumäärä ja % väestöstä)
- työttömyysaste
- pitkäaikaistyöttömät (% työttömistä)
- yhden hengen asuntokunnat (lukumäärä ja % yhteensä, lukumäärä ja % 65 vuotta täyttäneistä sekä lukumäärä ja % 75 vuotta täyttäneistä)
- erityiskorvattavia lääkkeitä käyttävät (lukumäärä ja / 1000 asukasta yhteensä, lukumäärä ja / 1000 0–19-vuotiaista)
- erityiskorvattavien lääkkeiden käyttäjien vakioitu indeksi
- eläkkeensaajien hoitotuet (yhteensä ja % 16 vuotta täyttäneestä väestöstä)

- kuolemansyyt (absoluuttinen ja ikävakioitu)
 - työttömyys (työttömyysaste, työttömien työnhakijoiden lukumäärä, alle 25-vuotiaat työttömät, pitkäaikaistyöttömät)
- 4) Kuntien sosiaali- ja terveystoimen sekä erikoissairaanhoidon käyttö ja resurssit

(http://www.epshp.fi/kuntapro/kayt_res.htm)

- kaikki laitoshoido / 1000 asukasta
- perusterveydenhuollon hoitopäivät (lukumäärä)
- perusterveydenhuollon hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
- perusterveydenhuollon hoitopäivät / 75 vuotta täyttänyt asukas
- somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivät (lukumäärä)
- somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
- psykiatrian erikoissairaanhoidon hoitopäivät (lukumäärä)
- psykiatrian erikoissairaanhoidon hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
- somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivät erikoisaloittain (lukumäärä ja / 1000 asukasta)
- sosiaali- ja terveydenhuollon laitoshoido paikkoina ja sairaansijoina
- sosiaali- ja terveydenhuollon laitoshoido paikkoina ja sairaansijoina, ennuste
- NordDRG (Diagnosis Related Groups)
- jäsenkuntien käyttämät sairaanhoitopiirin palvelut erikoisalalla
- vanhusten kotiin annettavat sosiaali- ja terveystoimen palvelut
- kodinhoitoapua ja tukipalveluja antavien työntekijöiden määrä
- vajaakuntoisten työ- ja toimintakeskusten asiakkaat (/ 1000 asukasta)
- kehitysvammaisten työ- ja toimintakeskusten asiakkaat (/ 1000 asukasta)
- sijoitetut lapset ja nuoret (/ 1000 asukasta)

5) Palvelujen saatavuus

(<http://www.epshp.fi/kuntapro/palvelut.htm>)

- terveyskeskuksen ajanvarauksen jonotilanne, lääkäri (vrk)
- terveyskeskuksen ajanvarauksen jonotilanne, psykiatrinen avohoito (vrk)
- vanhusten laitoshoidon paikkaa odottavat (lukumäärä)
- palveluasuntoon paikkaa odottavat, vanhukset (lukumäärä)
- palveluasuntoon paikkaa odottavat, psykiatrinen (lukumäärä)
- palveluasuntoon paikkaa odottavat, muu palveluasuminen (lukumäärä)
- osastolle leikkaukseen pääsyä odottavat potilaat, kirurgia (lukumäärä)
- osastolle leikkaukseen pääsyä odottavat potilaat, silmätaudit (lukumäärä)

- osastolle leikkaukseen pääsyä odottavat potilaat, muut erikoisalajat (lukumäärä)
 - osastohoitoon pääsyä odottavat potilaat hoidonvarausryhmittäin (lukumäärä)
- 6) Yksityisen terveydenhuollon käyttö
(http://www.epshp.fi/kuntapro/yth_kayt.htm)
- yksityislääkärikäynnit (/ asukas)
- 7) Kustannukset
(<http://www.epshp.fi/kuntapro/kustann/index.htm>)
- sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset yhteensä (mk / asukas)
 - terveydenhuollon nettokustannukset (mk / asukas)
 - erikoissairaanhoidon nettokustannukset (mk / asukas)
 - erikoissairaanhoidon nettokustannukset, tarvevakioitu indeksi
 - terveyspalveluiden tarvekerroin (somaattinen erikoissairaanhoido, psykiatrinen erikoissairaanhoido, somaattinen ja psykiatrinen erikoissairaanhoido yhteensä)
- 8) Asiakastyytyväisyys
(<http://www.epshp.fi/kuntapro/asiakast.htm>)
- terveyskeskusten asiakastyytyväisyysmittaus (hoidon jatkuvuus, hoidon saatavuus, potilaan tyytyväisyys)
 - EPSHP:n asiakastyytyväisyysmittaus
- 9) Kuntien hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita
(<http://www.epshp.fi/kuntapro/khkindik.htm>)
- vaalit (äänestysprosentti)
 - lastensuojelu (sijoitetut lapset ja nuoret / 1000 0–17-vuotiasta)
 - itsemurhat
 - kaikki rikokset
 - huumausainerikokset
 - henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset
 - omaisuusrikokset

Kääriäinen, Juha. 2002. Hyvinvointi- ja palvelut paikallistasolla: Tutkimus hyvinvoinnista ja hyvinvointipalvelujen tarjonnasta Satakunnassa

Verso II -projekti. Satakuntaliitto, Sarja A:265. Pori: Satakuntaliitto
<http://www.satahyvinvointi.com/hyvinvointi.pdf>

- 1) Hyvinvointia kuvaavat muuttujat
- a) Hyvinvoinnin perusresurssit
- yksityishenkilöiden tulot / tulonsaaja
 - koulutus (koulutustasomittain)
 - terveys
 - ikä- ja sukupuolivakioitu kuolleisuus
 - työkyvyttömyyseläkkeiden saajien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

- erityiskorvattavien lääkkeiden saajien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
 - Kelan vammaisetuksien saajat / 1000 asukasta
 - sairauspäivärahan saajien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi
 - asuminen (ahtaasti asuvat asuntokunnat / kaikki asuntokunnat)
- b) väestörakenne ja väestönmuutokset
- lapset (0–14-vuotiaiden osuus väestöstä)
 - vanhukset (65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä)
 - syntyvyys (syntyneiden enemmitys / 1000 asukasta)
 - muuttoliike (kokonaisnettomuutto / 1000 asukasta)
- c) Sosiaaliset haasteet
- köyhyys (toimeentulotukea saaneiden osuus asukkaista)
 - työttömyys
 - työttömyysaste
 - pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä
 - ydinperheen haavoittuvuus (yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä)
 - lasten turvattomuus ja sopeutumattomuus (sijoitetut lapset ja nuoret / 1000 0–17-vuotiaista)
 - rikollisuus (rikoslakirikokset / 1000 asukasta)
- 2) hyvinvointipalvelujen tarjontaa kuvaavat muuttujat
- a) lasten päivähoito (mk / asukas)
 - b) muut lasten ja perheiden palvelut (mk / asukas)
 - c) vanhusten laitoshoido (mk / asukas)
 - d) vammaisten laitoshoido (mk / asukas)
 - e) suojatyö (mk / asukas)
 - f) kotipalvelu (mk / asukas)
 - g) muut vanhusten ja vammaisten palvelut (mk / asukas)
 - h) päihdehuolto (mk / asukas)
 - i) perusterveydenhuolto (mk / asukas)
 - j) erikoissairaanhoido (mk / asukas)
 - k) muut, mm. toimeentulotuki (mk / asukas)

Viljanen, Ville. 2001. Huono-osaisuuden alueellinen kehitys 1990-luvulla: Laman ja sen jälkeisen talouskasvun vaikutukset

Acta nro 130. Helsinki: Suomen Kuntaliitto

1) elämänlaatu / puute

- a) sosiaalis-terveydelliset ongelmat
 - alkoholisairauksien hoitokerrat / 1000 asukasta
 - huumesairauksien hoitokerrat / 1000 asukasta
- b) sosiaaliset suhteet
 - avioerot / 100 asukasta

- c) turvattomuus
 - omaisuusrikokset / 1000 asukasta
 - henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta
 - d) terveys
 - työkyvyttömyyseläkkeensaajien osuus väestöstä
- 2) elintaso
- a) asuminen
 - ahtaasti asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista
 - erittäin puutteellisesti asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista
 - b) työllisyys / toimeentulo
 - työttömyysaste
 - pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä
 - toimeentulotukea saaneiden osuus väestöstä
 - asumistukea saaneiden osuus väestöstä
 - hyvätuloisten osuus valtionveronalaisia tuloja saaneista
 - pienituloisten osuus valtionveronalaisia tuloja saaneista
 - c) koulutus
 - korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 20 vuotta täyttäneistä
- 3) aluerakenne
- a) demografiset tekijät
 - 0–14-vuotiaiden osuus väestöstä
 - 25–44-vuotiaiden osuus väestöstä
 - yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä
 - b) työpaikkarakenne
 - alkutuotannossa työskentelevien osuus alueella työssäkävivistä
 - teollisuustyöntekijöiden osuus alueella työssäkävivistä
 - liike-elämän palveluksessa työskentelevien osuus alueella työssäkävivistä
 - c) kaupunkimaisuus
 - taajama-aste
 - d) pendelöinti
 - työpaikkaomavaraisuus
- 4) keskeiset muutokset
- a) väestö
 - väestön muutos 1990–1998
 - b) työpaikat
 - työpaikkojen muutos 1993–1997

Etelä-Pohjanmaan alueellinen ennakointi -hanke

<http://etelapohjanmaa.fi/ennakointi/>

Hyvinvoinnin tila Etelä-Pohjanmaalla / ePohjanmaa (HY-Makes ja SONet BOTNIA)

<http://www.sonetbotnia.net/pdf/hyvinvoinnintila.pdf>

1) Kansalaisyhteiskunta

a) Toimeentulo

- Tulot
 - veronalaiset tulot / tulonsaaja
 - toimeentulotukea saaneiden osuus asukkaista
- Työllisyys
 - työttömyysaste
 - pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä
 - alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä
 - naisten osuus työttömistä

b) Perustarpeet

- Asuminen
 - asunnottomat yksinäiset / 1000 asukasta
 - ahtaasti asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista
 - puutteellisesti tai erittäin puutteellisesti asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista
- Terveys
 - kuolleisuus / 1000 asukasta
 - erityiskorvattavien lääkkeiden saajat / 1000 asukasta
 - työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus väestöstä
 - Mielenterveysperusteista työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus väestöstä

c) Turvallisuus

- henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta
- omaisuusrikokset / 1000 asukasta
- huumausainerikokset ja törkeät huumausainerikokset / 1000 asukasta

d) Ongelmat

- itsemurhat / 1000 asukasta
- sijoitetut lapset ja nuoret / 1000 0–17-vuotiasta
- päihdehuollon käyttökustannukset / asukas

2) Toimintaympäristö

a) Väestörakenne

- väkiluku
- taloudellinen huoltosuhde

- yli 74-vuotiaiden osuus väestöstä
- 0–4-vuotiaiden osuus väestöstä
- kokonaisnettomuutto / 1000 asukasta
- yksinhuoltajaperheiden osuus lapsilisää saavista perheistä

b) Työelämä

- elinkeinorakenne
 - työlliset, maa- ja metsätalous, osuus ammatissa toimivasta väestöstä
 - työlliset, jalostus, osuus ammatissa toimivasta väestöstä
 - työlliset, palvelut, osuus ammatissa toimivasta väestöstä
 - työlliset, tuntematon osuus ammatissa toimivasta väestöstä
- työpaikkaomavaraisuus
- koulutustaso (VKTM)

c) Sosiaalinen pääoma

- rekisteröityjen järjestöjen lukumäärä / 1000 asukasta
- kunnallisvaalien äänestysprosentti

d) aluetalous

- BKT / asukas
- kuntatalouden tunnusluvut
 - vuosikate / asukas
 - lainakanta / asukas